

Værktøjer til planlægning og benchmarking

Landmænd og rådgivere med basisadgang til LandbrugsInfo har adgang til en række værktøjer, der kan bruges til planlægning og benchmarking af produktionen.

Irwc=#qjhu#Ehuhøhq#

Kontakt

Sven Hermansen

2931 4643

sher@icoel.dk

Introduktion

I dette notat fremhæver vi nogle få af de mange værktøjer, der er til rådighed på LandbrugsInfo. Sidst i notatet findes en mere komplet liste over værktøjer med økonomi og driftsøkonomi som hovedtema.

FarmtalOnlines budgetkalkuler

Budgetkalkulerne er en del af den platform, der hedder FarmtalOnline (FTO), som igen indgår i en lang liste af optimeringsværktøjer, som vil være relevante i forskellige situationer.

Budgetkalkulerne er ajourført med økologiske standardudbytter, priser og omkostninger. De omfatter 30 salgsafgrøder, 29 grovfoderafgrøder og kalkuler for kvæg, gris og fjerkræ. Kalkulerne tager udgangspunkt i økologisk eller konventionel produktion, alt efter behov. Der skelnes desuden mellem jordtyper, som har indflydelse på udbyttene i de skabeloner, der er lagt ind.

[FarmtalOnline](#)

Eksklusivt for landmænd og rådgivere

Prognoser og kalkuler er ikke til videre distribution. Det skyldes, at de prognoser, der dannes af SEGES Innovation og Innovationscenter for Økologisk Landbrug, ikke må kunne påvirke den reelle prisdannelse i markedet.

Vinterraps				
Emne	Kvantum	Pris	Beløb	
Udbytte				
Frøudbytte	2.500 Kg	5,00	12.500	
Økologi tilskud	Ha		1.200	
Bruttoudbytte			13.700	
Stykomkostninger				
Udsæd	-5,00 Unit	180,00	-900	
Husdyrgødning Uspecificeret	-35 Tons		-700	
Rensning	-2.500 Enh	0,06	-150	
Stykomkostninger i alt			-1.050	
Dækningsbidrag pr ha			12.650	
Maskin- og arbejdsomkostninger				
Pløjning med pakning	-1	725	-725	
Stubharvning	-1	225	-225	
Udbringning af husdyrgødning	-35	20	-700	
Komb. harvning og såning	-1	400	-400	
Tromling	-1	175	-175	
Radrensning	-2	350	-700	
Skårlægning	-1	225	-225	
Mejetærskning	-1	861	-861	
Hjemkørsel, raps	-1	391	-391	
Tørring, raps	-2.500		-750	
Øvrige opgaver m.v.			-750	
I alt maskin- og arbejdsomkostninger			-5.152	
DB efter maskin- og arbejdsomkostninger			7.498	

Vinterrapskalkule, Skærmdump fra FTO

Vinterraps				
Kalkulebeskrivelse:	Vinterraps			
Kalkulen gælder for:	2025			
Produktionsform:	Økologisk			
Jordbonitet:	JB 5+6			
Gødning:	Med husdyrgødning			
Emne	Kvantum		Pris	Beløb
Udbytte				
Frøudbytte	2.750 Kg	5,50	15.125	
Økologi tilskud	Ha		1.200	
Bruttoudbytte			16.325	
Stykomkostninger				
Udsæd	-5,00 Unit	180,00	-900	
Husdyrgødning Uspecificeret	-35 Tons	20,00	-700	
Rensning	-2.750 Enh	0,06	-165	
Stykomkostninger i alt			-1.765	
Dækningsbidrag pr ha			14.560	
Maskin- og arbejdsomkostninger				
Pløjning med pakning	-1	725	-725	
Stubharvning	-2	225	-450	
Udbringning af husdyrgødning	-35	20	-700	
Komb. harvning og såning	-1	400	-400	
Tromling	-1	175	-175	
Radrensning	-2	350	-700	
Skårlægning	-1	225	-225	
Mejetærskning	-1	861	-861	
Hjemkørsel, raps	-1	391	-391	
Tørring, raps	-2.750	0,25	-688	
Øvrige opgaver m.v.			-750	
I alt maskin- og arbejdsomkostninger			-6.065	
DB efter maskin- og arbejdsomkostninger			8.496	

Kalkule overført til regneark og tilpasset

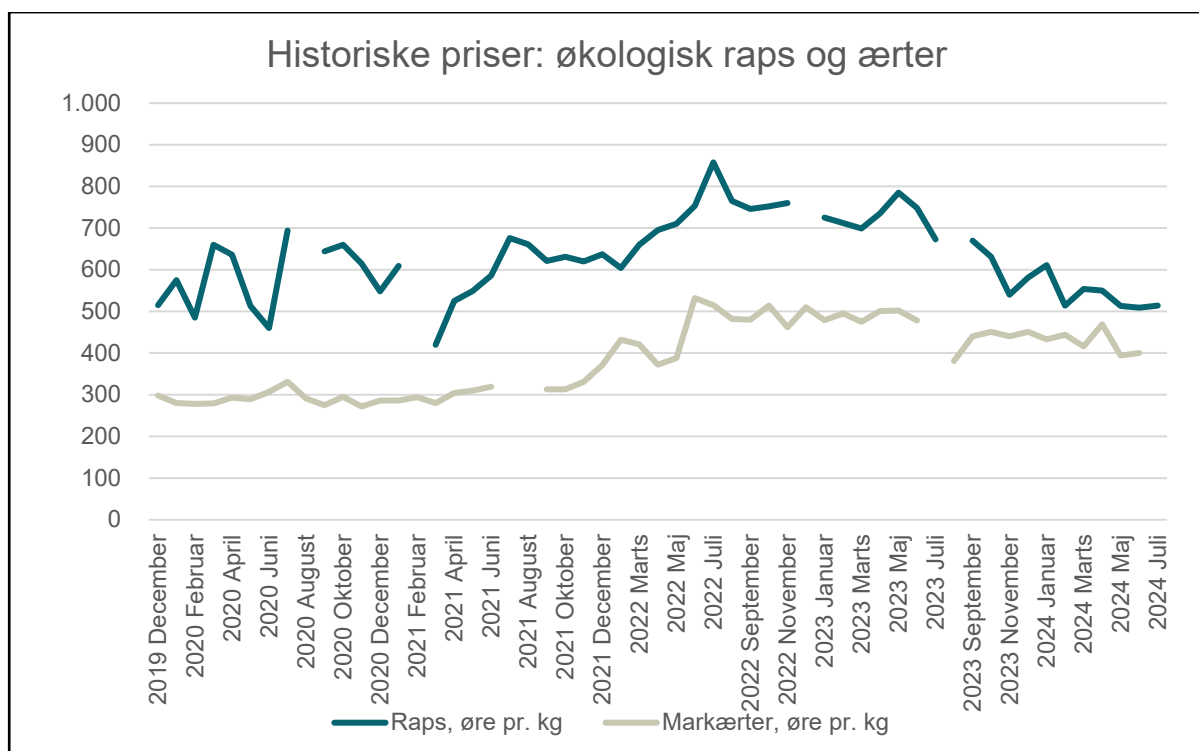
Standardværdier kan tilpasses til din bedrift

Standardværdierne er dannet ud fra tilgængelige data om omkostninger, udbytter og afregningspriser. Når du arbejder med FTO, kan du udlæse de relevante afgrøder fra listen og hente dem ind i et nyt regneark. Her kan standardopsætningen tilpasses dine forhold. Udlæsningen foregår enkelt ved i bunden af kalkulen at vælge funktionen Eksporter til Excel eller Eksporter og print flere kalkuler. Den sidste funktion giver mulighed for at samle afgrøderne i et helt sædskifte i et regneark og der arbejde videre med detaljer og tilpasning. Funktionen med sammenligning af alternative sædskifter er yderligere udbygget i værktøjet Økonomi i afgrøder og sædskifter, beskrevet nedenfor.

Historiske priser og Prognosepriser

Funktionerne Historiske priser og Prognosepriser giver et indtryk af generelle niveauer og ikke mindst, hvilke udsving der kan være på flere af de økologiske salgsafgrøder. Det fremgår tydeligt af tallene, at udsving på økologiske afgrødepriser ofte er større og mere volatile end konventionelle priser. Prognosepriserne er altid bedste bud vurderet af fagfolk på SEGES Innovation og Innovationscenter for Økologisk Landbrug på basis af dyrkningsårets arealfordeling x forventet udbytte og den forventede efterspørgsel.

Import af økologiske fodermidler påvirker prisdannelsen, men det element er ikke medregnet i prognoserne.

Historiske priser på økologisk raps og ærter.

Den Økologiske gødningsbørs

Siden er en kommerciel portal administreret af Innovationscenter for Økologisk Landbrug, hvor virksomheder der udbyder gødninger til brug på økologiske arealer, kan annoncere. Produkterne er opdelt i 5 hovedkategorier hvorunder der er en række yderligere opdelinger. I eksemplet nedenfor er valgt hovedkategorien Rest og affaldsprodukter og derefter underkategorien Biogas-fiberfraktion hvor HedeDanmark i dette tilfælde udbyder et specifikt produkt.

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har suppleret de konkrete data om produktet med en række vigtige oplysninger vedrørende forsøgsresultater, økologiregler og de generelle regler for anvendelse af produkterne.

[Øko-gødningsbørs](#)

BIOGAS-FIBERFRAKTION

Biogas-fiberfraktion er den tørre fraktion fra biogasanlæg, hvor en ofte kvælstofholdig væskefraktion separeres fra, og fiberfraktionen er tilbage. Den fraktion kan komme fra både økologisk certificerede biogasanlæg (som kan levere med en "økologiprocent"), og konventionelle biogasanlæg/-linjer, som udelukkende tilføjer produkter, der er tilladt til økologisk produktion (figurerer på positivliste). Se positivliste for, hvilke produkter biogasanlægget må tilføre, hvis de vil afsætte til økologer: [ØKO-Positivliste](#)

Se [VEJLEDENDE LISTE](#) over anerkendte biogasanlæg, der er økologicerteret eller hvor input er vurderet "egnet til øko" af Landbrugsstyrelsen.

BIOGAS-FIBERFRAKTION

	Afgasset fiberfraktion	Mere
	N: 7,4 kg/ton	
	Amm. N: 3,4 kg/ton	
	P: 3,9 kg/ton	
	K: 3,7 kg/ton	
	TS: 27,1 %	
	Kontakt: Kasper Axelsen Nielsen, HedeDanmark a/s, 2169 2679	

LOVGIVNING

Økologiregler for anvendelse jf. Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion Bilag 2.1
Kategori: Afhænger af indhold/input.
Logbog for planteavl: Noteres som gødning. Fuld deklaration af input skal følge med hver enkelt levering og skal forevises ved økologikontrol. Eller anlægget er registreret hos Landbrugsstyrelsen som på forhånd har vurderet at alle input (anvendte biomasser) overholder økologireglerne.
Dokumentation af behov: ved al modtagelse af konventionel gødning, skal **Erklæringen om behov for ikke-økologisk gødning** udfyldes med begrundelse af behov og hvad der er gjort for at skaffe nok økologisk gødning. Det gælder uanset mængde.

Gødningsregnskab for kvælstof
Biogas-gødning reguleres under husdyrgødningsbekendtgørelse uanset indhold af vegetabilsk biomasse eller affaldsprodukter. Udnyttelsesprocenten for fiberfraktionen er 55% eller kan alternativt beregnes forholdsmæssigt, således at den samlede kvælstofudnyttelse af fiber- og væskefraktion svarer til inputtet til forarbejdningsanlægget. Dette fastsættes af producenten af den forarbejdede husdyrgødning/biomasse og skal oplyses ved levering.

Organiske kvælstofareal krav (harmoniareal): 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha harmoniareal til rådighed på bedriften.

Eksempel fra den økologiske gødningsbørs.

Økonomi i afgrøder og sædskifter

Værktøj til nem beregning af markøkonomi er et relativt nemt og fleksibelt værktøj, der gør det muligt at komme langt i overvejelser om ændringer af markdriften. Beregning af omlægning fra konventionel til økologisk drift er et af de mest oplagte scenarier. Man kan også regne den anden vej, hvis det er nødvendigt at genbesøge den mulighed.

Derudover findes der link til funktioner, der kan beregne økonomi ved forpagtning, maskininvesteringer og meget mere.

[Nem beregning af markøkonomi \(landbrugsinfo.dk\)](http://landbrugsinfo.dk)

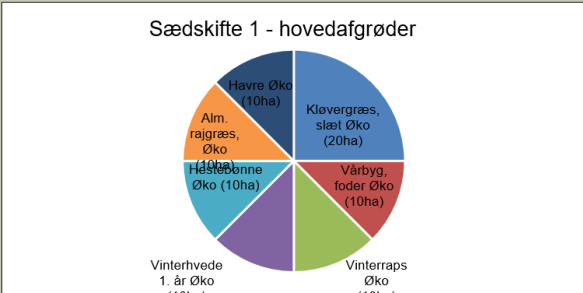
Eksempel: Sammenlign to sædskifter

En praktisk og oplagt anvendelse er sammenligning af to eller flere sædskifter. Det kan være konventionel til økologisk eller ændring af et økologisk sædskifte. Værktøjet tager udgangspunkt i normtal i budgetkalkulerne i Farmtal Online, og du kan på samme måde foretage tilpasninger til konkrete forhold og afgrøder.

Angiv sædskifte 1 og 2
Her kan du angive, hvilke afgrøder der skal indgå i sædskifte 1 samt arealer, udbytter og priser.

Sædskifte 1	Antal ha	Eget udbytte	Udbytte-norm	Egen pris	Standard pris
Kløvergræs, slæt Øko	20		73 æ		131 kr.
Vårbyg, foder Øko	10		42 hkg		200 kr.
Vinterraps Øko	10		25 hkg	600	kr.
Vinterhvede 1. år Øko	10		50 hkg		210 kr.
Hestebønne Øko	10		37 hkg	350	kr.
Alm. rajgræs, Øko	10		11 hkg		1200 kr.
Havre Øko	10		50 hkg		210 kr.
Dyrket areal i alt		80			

Sædskifte 1 - hovedafgrøder

Business Check

Der er gennem tiden lavet check for de fleste produktionsgrene, og økologi er repræsenteret, hvor der er data fra tilstrækkeligt mange regnskaber. Mælk og planteavl kan præsentere de mest robuste data.

Det har desværre ikke været muligt at finde bevillinger til at opdatere tallene siden 2021.

Business Check viser overordnede tendenser og en række dybere detaljer fordelt på race, ydelse samt alle nøgletal vedrørende produktionen.

Som rådgivningsværktøj giver fraktilanalyserne i Business Check mulighed for, at landmanden kan benchmarke sine egne data og resultater med kollegernes. Er mælkeydelsen i top 25 %, men resultatet pr. årsko i fraktilen med 'stort forbedringspotentiale', er der god grund til at gå dybere i flere af de mange produktionsfaktorer, der er sorteret i fraktiler for den bedriftstype, landmanden tilhører.

Business Check

Tabel 4. Fraktilanalyse 2021 – økologi, stor race, alle malkesystemer

112 BEDRIFTER I GRUPPEN	STÆRK KONKURRENCEEVNE				STORT FORBEDRINGSPOTENTIALE							
	5 %	10 %	25 %	33 %	40 %	50 %	60 %	67 %	75 %	90 %	95 %	
Fraktil												
Kg EKM pr. årsko (leveret)	11.533	11.134	10.592	10.319	10.151	9.957	9.835	9.735	9.522	8.843	8.452	
Kr. pr. kg EKM leveret	3,61	3,59	3,50	3,47	3,45	3,44	3,42	3,41	3,39	3,35	3,32	
Fremstillingspris pr. kg EKM	2,70	2,79	2,95	3,01	3,04	3,10	3,17	3,22	3,29	3,51	3,64	
Fremstillingspris mælk ved egen grovfoderpris pr. kg EKM	2,60	2,64	2,88	2,95	3,00	3,06	3,13	3,22	3,33	3,50	3,58	
Foderomkostninger pr. kg EKM	1,61	1,70	1,79	1,84	1,85	1,90	1,94	2,00	2,06	2,20	2,26	
Indkøbt foder pr. kg EKM	0,80	0,89	0,99	1,00	1,04	1,11	1,15	1,18	1,22	1,34	1,48	
Arbejdsomkostninger pr. kg EKM	0,30	0,35	0,41	0,45	0,47	0,50	0,53	0,54	0,58	0,71	0,77	
Afkastningsgrad	24,6	22,0	14,7	12,9	11,3	10,1	8,2	7,7	5,7	2,9	0,4	
Bundet kapital pr. årsko	30.811	35.036	41.557	44.628	47.317	51.920	53.866	56.568	60.538	71.265	80.928	
Dækningsbidrag pr. årsko	22.925	21.957	19.250	18.341	17.875	17.118	16.542	15.852	15.337	13.900	12.744	
Krav til dækningsbidrag pr. årsko	10.087	10.522	11.833	12.413	12.754	13.141	13.849	14.076	14.465	15.409	16.960	
Arbejdsomkostninger pr. årsko	3.101	3.616	4.279	4.460	4.568	4.872	5.192	5.369	5.764	6.677	7.138	
Bygningsomk. mv. pr. årsko	4.277	4.678	5.578	5.952	6.330	6.705	7.248	7.595	7.843	8.952	10.282	
Resultat, driftsgren pr. årsko	9.167	8.593	6.337	5.323	4.977	4.030	3.625	2.832	2.330	104	-779	

Konsekvenser og effekter af transportafstande

En kort film viser et konkret eksempel på, hvordan du kan beregne omkostninger i kr., tid og CO₂-belastning, ved at dyrke marker i forskellig afstand fra gården. Det er en nødvendig overvejelse i forbindelse med køb eller forpagtning af nye arealer.

De overordnede beskrivelser leder frem til en mere grundig introduktion og adgang til selve værktøjet, så du på egen hånd kan lave de relativt komplicerede regnestykker, hvor også tidsforbrug og CO₂-belastning indgår.

På forsiden finder du nogle få vigtige tommelfingerregler:

Transportomkostninger

- Dyrkning af 1 ha korn med handelsgødning og nedmuldning af halm koster ca. 100 kr./km og udleder ca. 10 kg CO₂ pr. km om året
- Dyrkning af 1 ha korn med gylle og halmbjærgning eller 1 ha majs-helsæd koster ca. 200-250 kr./km og udleder ca. 20 kg CO₂ pr. km om året
- Dyrkning af 1 ha græs med 4 slæt med gylle koster ca. 300-400 kr./km og udleder ca. 30 kg CO₂ pr. km om året

[Transportomkostninger mark-lagre t/r](#)

Foder-Mark-System

Rådgiverværktøjet Foder-Mark-System (FMS) er et komplekst værktøj, der kan bruges på de fleste bedriftstyper til at vurdere de overordnede økonomiske konsekvenser af forskellige alternative strategier. Værktøjet kan bruges på kvæg-, svine- og planteavlsbedrifter.

FMS har fokus på forskellene i scenarierne og beregner *ikke* totaløkonomi inden for driftsgrene eller på bedriftsniveau. Det skyldes, at ikke alle omkostninger eller indtægter er inkluderet i beregningerne.

FMS består af fire moduler:

1. Foderplanlægning - Kvæg Konventionel
2. Foderplanlægning - Kvæg Økologisk
3. Foderplanlægning - Svin
4. Mark og Maskiner

Modulet Mark og Maskiner, der kan beregne maskinøkonomi ved alternative sædskifter, kan anvendes uafhængigt af husdyrmodulerne. Udgangspunktet for afgrøders udbytter og tilhørende omkostninger er normer fra FarmTalOnline som tilpasses den aktuelle situation.

[Foder-Mark-System](#)

Øversigt over værktøjer

Afgrødekalkuler på farmtal.dk

https://www.landbrugsinfo.dk/basis/d/2/d/produktionsokonomi_brug_budgetkalkulerne

Økonomi ved forpagtning

https://www.landbrugsinfo.dk/basis/f/e/a/produktionsokonomi_regneark_ekonomi_ved_forpagtning_opdateret

Maskintid - sæsonbelastning i marken

https://www.landbrugsinfo.dk/basis/8/7/1/okonomi_ledelse_saet_fokus_paa_de_travle_perioder_markdriften

Transportomkostninger mark-lagre t/r

https://www.landbrugsinfo.dk/public/3/1/6/produktionsokonomi_hvor_meget_koster_transportopgaverne

Markstørrelse, markform, kapacitet

https://www.landbrugsinfo.dk/public/9/0/e/planter_beregn_arbejdsbehovet_ved_markarbejde

FMS - maskinanalyse

https://www.landbrugsinfo.dk/public/e/e/7/produktionsokonomi_planlag_arbejdet_med_vaerktojet_fms

Investeringsberegning maskiner mv.

https://www.landbrugsinfo.dk/public/6/b/5/okonomi_ledelse_investeringsberegning_grafisk_foelsomhedsanalyse

Økonomi ved lagring af korn

https://www.landbrugsinfo.dk/public/6/d/3/okonomi_ved_lagring_af_korn

Conservation agriculture

https://www.landbrugsinfo.dk/basis/9/e/c/produktionsokonomi_driftsokonomi_conservation_agriculture

Gødning økologi

<https://oko-godning.dk/>

Sammenligningstal - Din Bundlinje Mark

https://www.landbrugsinfo.dk/basis/2/7/3/planter_regnearket_din_bundlinje_mark_klar_til_brug

Sammenligningstal - Business Check

https://www.landbrugsinfo.dk/basis/b/8/8/produktionsokonomi_nyeste_version_business_check

Nem beregning af markøkonomi

https://www.landbrugsinfo.dk/public/0/b/b/produktionsokonomi_regnearket_ekonomi_i_afgroder_og_sadskifter

